

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2022-2\(52\)-3-9](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2022-2(52)-3-9)
УДК 657:336

**І.М. Вигівська, к.е.н., доц.
Д.О. Селецька, аспірант**

Державний університет «Житомирська політехніка»

Особливості митного оформлення гуманітарної допомоги під час дії воєнного стану в Україні

З прийняттям у 1999 році Закону України «Про гуманітарну допомогу», що регламентує основні аспекти обігу гуманітарної допомоги в Україні, однією з ключових умов імпорту гуманітарного вантажу було звільнення його від податкового обтяження податком на додану вартість та митом, а найважливішою умовою для звільнення від оподаткування – визнання товарів, що переміщуються через митний кордон, саме гуманітарною допомогою. До початку повномасштабного вторгнення агресора на територію України це супроводжувалося необхідністю здійснення ряду бюрократичних маніпуляцій ще до прибуття на митний кордон України. Під час дослідження встановлено, що на період дії воєнного стану Кабінетом Міністрів України надано чіткий перелік товарів, що вважаються гуманітарною допомогою, спрощено порядок митного оформлення такого вантажу, регламентовано основні аспекти визнання та митного оформлення гуманітарної допомоги у вигляді товарів подвійного призначення, товарів військового призначення, медикаментів та лікарських засобів. Крім того, проаналізовано обсяг та джерела гуманітарної допомоги від інших країн.

Ключові слова: митне оформлення; митний контроль; гуманітарна допомога; воєнний стан.

Актуальність теми. Тривалий час Україна протистоїть збройній повномасштабній агресії з боку росії. Протягом всього періоду дії воєнного стану громадяни країн усього світу, уряди, благодійні організації, підприємства різного масштабу спрямовують свої зусилля на допомогу біженцям, громадянам нашої держави та Збройним силам України. Однак у процесі ввезення гуманітарної допомоги на митну територію України виникає багато процедурних питань, особливо якщо мова йде про товари військового призначення та/або подвійного використання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням проблем митного оформлення свого часу займались О.Афанасьєва, О.Гребельник, К.Ільченко, Н.Коваль, Я.Назарова, Л.І. Пашковська, В.Прокопенко, І.Тулянцева, В.В. Ченцова, О.В. Чуприна та інші.

Питання обліку та контролю гуманітарної допомоги від національних та іноземних донорів висвітлено у працях З.Левченко, С.Тютюнник, Т.Дугар.

Метою статті є дослідження трансформацій порядку митного оформлення гуманітарної допомоги внаслідок введення воєнного стану в Україні та виявлення необхідних змін у чинному законодавстві.

Викладення основного матеріалу. Відповідно до положень Закону України «Про гуманітарну допомогу», гуманітарна допомога – це безоплатна цільова адресна допомога у грошовій чи натуральній формі (безповоротна фінансова допомога, роботи, послуги, добровільні пожертвування товарів, продуктів тощо), що надається вітчизняними або іноземними донорами у зв'язку з виникненням надзвичайної ситуації (збройний конфлікт, стихійне лихо, техногенна катастрофа тощо) [5].

З початком російсько-української війни у 2014 році більш ніж 50 країн світу розпочали постачання гуманітарної та фінансової допомоги Україні (у тому числі понад 30 іноземних компаній та низка міжнародних організацій), однак з початком повномасштабного вторгнення агресора 24 лютого 2022 року обсяг донорства значно збільшився (табл. 1).

Варто зазначити, що вказаний перелік є неповним: станом лише на 16 квітня 2022 року в Україну було завезено 270 тис. тонн гуманітарної допомоги [14].

За даними німецької агенції «Statista», Естонія, Латвія та Польща надають найбільший обсяг допомоги Україні, якщо брати співвідношення виділених ресурсів та внутрішній валовий продукт цих країн (рис. 1).

Обсяг гуманітарної допомоги Україні в період з 24 лютого до 31 липня 2022 року [13]

Таблиця 1

Країна, що є донором	Форма, обсяг та вартість допомоги
1	2
Австралія	Кошти, передані на гуманітарну допомогу: 10 млн австралійських доларів – низці неурядових організацій; 10 млн австралійських доларів – Всесвітній продовольчій програмі; 8 млн австралійських доларів – Фонду народонаселення ООН; 2 млн австралійських доларів – Альянсу дій з надзвичайних ситуацій в Україні; не менш ніж 70 тис. тонн вугілля для українських електростанцій
Австрія	Зібрані від громадян продукти харчування, предмети першої необхідності, засоби гігієни
Азербайджан	Медичні засоби та медичне обладнання на суму 5 млн євро. Паливо для карет швидкої медичної допомоги та транспортних засобів Державної служби України з надзвичайних ситуацій (надано через SOCAR Energy Ukraine – дочірню компанію Державної нафтової компанії Азербайджанської республіки)
Аргентина	Розміщення представників Комісії білих шоломів (орган Міністерства закордонних справ, міжнародної торгівлі та культури Аргентинської Республіки з питань гуманітарної допомоги) на українсько-польському кордоні для надання допомоги біженцям; 1500 тонн харчової продукції, медикаментів, одягу; більш ніж 10 тонн чоловічого, жіночого та дитячого одягу для українських біженців
Болгарія	Одяг, взуття, намети, ковдри, постільна білизна тощо у невизначеній кількості
Бразилія	11,6 тонн допомоги, зібраної людськими жертвами
Ватикан	Медичні засоби (у т. ч. пластирі, шприци, дезінфікуючі засоби) від Папи Римського Франциска, передані через Апостольську адміністрацію милостині; 10 тонн медичних, лікарських засобів, медикаментів, інвалідних візків прибуло в гуманітарний хаб при Хмельницькій обласній державній адміністрації
Велика Британія	Гуманітарна допомога в розмірі 220 млн фунтів стерлінгів; пайки, медичне обладнання та нелетальна військова допомога; понад 500 шт. мобільних генераторів; профінансовано 2 млн фунтів стерлінгів на необхідне продовольство для регіонів, оточених російськими військами
Данія	1 мобільний госпіталь, 200 млн датських крон; 1700 одиниць препаратів для лікування правця надано за запитом Всесвітньої організації охорони здоров'я
Ізраїль	100 тонн гуманітарної допомоги, у тому числі 17 тонн медикаментів та медичного обладнання, системи очищення води та комплекти аварійного водопостачання, тисячі наметів, ковдр, спальних мішків та пальто; розміщення медичної бригади з 40 лікарів та парамедиків (разом з обладнанням) на молдовсько-українському кордоні для надання медичної допомоги біженцям; створення ізраїльського польового шпиталю «Блискуча зірка» на Львівщині; 4 броньовані автомобілі швидкої допомоги разом з додатковими 230 тоннами гуманітарної допомоги, зібраної громадянами
Індія	20 тонн лікарських засобів, медичне обладнання; 100 наметів, 2500 ковдр
Іспанія	20 тонн гуманітарної допомоги на суму понад 150 тис. євро
Італія	45 пожежних машин
Казахстан	28,2 тонн гуманітарної допомоги, яка складається з ліків та медичного обладнання
Канада	Пожертвування на загальну суму близько 10 млн доларів; жертвування до Канадського Червоного Хреста у розмірі 20 млн доларів; 100 млн доларів для задоволення гуманітарних потреб на місцях в Україні та сусідніх країнах, які приймають біженців
Кіпр	14 морських контейнерів з медичним обладнанням, продуктами харчування та матеріалами цивільного захисту
Китайська Народна Республіка	Партію гуманітарної допомоги на суму 5 млн юанів, що складається з предметів першої необхідності, надано Червоним Хрестом Китаю; 10 млн гуманітарної допомоги від уряду
Колумбія	Надання гуманітарної допомоги українським біженцям через Управління Верховного комісара ООН у справах біженців у невизначеній кількості
Косово	10 автомобілів, які завантажені продовольчими та непродовольчими товарами, враховуючи одяг, спальні мішки, засоби особистої гігієни та медичні засоби

1	2
Німеччина	1 мобільний польовий госпіталь вартістю 5,3 млн євро та пов'язане з ним навчання медичного персоналу; 10 тис. тонн продуктів харчування та засобів гігієни; 50 медичних транспортних засобів
Нова Зеландія	2 млн новозеландських доларів на підтримку медичних закладів на місцях та забезпечення основних потреб
Норвегія	Гуманітарна допомога на суму 2 млрд крон
Пакистан	15 тонн гуманітарної допомоги, яка містить екстрені медикаменти, електромедичне обладнання, зимову постільну білизну та продукти харчування
Південна Корея	20 тонн гуманітарної допомоги, до складу якої входять автоматичні дефібрилятори, апарати ШВЛ і аптечки, що були відправлені за запитом з України; відправлені літаком контейнери з медичним обладнанням є частиною пакета гуманітарної допомоги на суму 30 млн доларів; запропоновано тимчасову роботу та дозвіл на проживання 3843 українським експатріантам, які проживають у Південній Кореї
Польща	Прийнято більше 2 млн українських біженців, яких забезпечено всім необхідним; передано сотні вантажівок одягу, медикаментів, харчових продуктів, засобів гігієни тощо
Республіка Арцах	14 тонн гуманітарної допомоги
Румунія	Лікування поранених у 11 військових госпіталях країни; щоденне надходження катерів та вантажівок із крупами, консервами, соками, молочною продукцією, овочами, водою, солодошами, дитячим харчуванням та засобами гігієни; паливо та трансмі медичного обладнання й медикаментів на суму понад 3 млн євро; прийнято більше 300 тис. українських біженців; передано 2 тис. ліжок для переселенців
Словенія	200 спальних мішків, 200 пар гумових чобіт, 10 дизель-генераторів, 250 000 латексних рукавичок, 250 000 нітрилових рукавичок і 600 000 масок
Сполучені Штати Америки	Гуманітарна допомога на суму 1 млрд доларів США; американський концерн General Motors подарував 50 позашляховиків Chevrolet Tahoe
Таїланд	Гуманітарна допомога на суму 2 млн батів
Тайвань	27 тонн медичних засобів
Туреччина	Ковдри, намети, спальні мішки, засоби для прибирання та гігієни у невизначеній кількості, а також п'ять спеціалістів, одна мобільна кухня та один автомобіль реагування на стихійні лиха
Узбекистан	28 тонн медичного обладнання
Угорщина	28 тонн харчових продуктів і 100 000 л автомобільного палива; додаткові 100 тонн гуманітарної допомоги
Фінляндія	15 карет швидкої допомоги та 2 пожежні машини
Франція	65 тонн наметів, ліків, продуктів харчування тощо; 8 тонн медичного обладнання
Хорватія	Гуманітарна допомога в розмірі 1,8 млн кун, що містить електроагрегати, намети, ковдри та маски, надана Молдові для українських біженців; 300 тис. кун гуманітарної допомоги на закупівлю медичних виробів та обладнання для українців і лікарів
Чехія	1,5 млрд крон на забезпечення українських біженців житлом, їжею та засобами гігієни; 300 млн крон на гуманітарну допомогу для цивільного населення України
Швейцарія	Близько 35 тонн екстреної допомоги, включно з медичним обладнанням та наметами; виділено 100 млн швейцарських франків; близько 3500 тонн допомоги, враховуючи медичне обладнання
Швеція	Кошти, передані на гуманітарну допомогу: 50 млн шведський крон – для Управління Верховного комісара ООН у справах біженців; 30 млн шведський крон – гуманітарному земельному фонду ООН; 20 млн шведський крон – Міжнародному комітету Червоного Хреста
Японія	Намети, зимовий одяг, продукти харчування, туалетні принадлежности, камери й електрогенератори

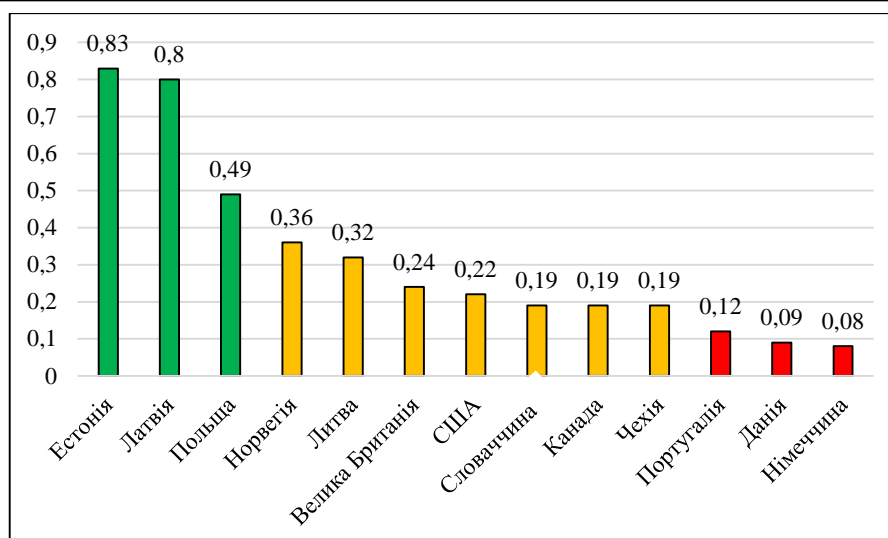

Рис. 1. Країни, що беруть участь у допомозі Україні [1]

Кільський інститут світової економіки враховував лише офіційну фінансову, гуманітарну та військову допомогу з 24 січня до 31 липня 2022 року. Але під час складання рейтингу не враховувалися витрати на розміщення українських біженців [1].

У зв'язку з такими обсягами надходжень, Кабінет Міністрів України затвердив ряд нормативно-правових актів, відповідно до положень яких пропуск допомоги через митний кордон та порядок її митного оформлення було максимально спрощено.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 року № 224 затверджено перелік категорій товарів, що є гуманітарною допомогою, зокрема:

– харчові продукти, ліки, медикаменти, текстильні вироби, засоби гігієни та першої необхідності тощо, тобто призначені не для продажу, а для забезпечення цивільного захисту населення та його першочергових потреб;

– паливно-мастильні матеріали, військове спорядження, транспортні засоби, зброя, обладнання тощо, тобто товари необхідні для забезпечення оборони та безпеки, ввезення яких можливе лише за наявності письмового рішення відповідної військово-цивільної або військової адміністрації [10].

Введення в дію положень зазначеної Постанови дозволило значною мірою скоротити кадрові та часові витрати. Однак товари, що відсутні у переліку, мають визнаватися гуманітарною допомогою на загальних засадах: на час дії воєнного стану така процедура відбувається за декларативним принципом (без прийняття відповідних рішень спеціально уповноважених державних органів та проходження процедур визнання допомоги гуманітарною).

Митне оформлення такої гуманітарної допомоги відбувається за місцем перетину кодону України шляхом подання спеціально розробленої форми Декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, яка обов'язково має містити таку інформацію: відомості про особу, яка здійснює декларування; відомості про відправника; відомості про отримувача; реквізити транспортного засобу, в якому здійснюється перевезення; фактичне місце розвантаження та пункт пропуску на митному кордоні; перелік товарів із зазначенням їхньої кількості та обсягу; підпис особи, яка переміщує товари (печатка не потрібна). Така декларація формується на кожен окрему вантажівку, що транспортує гуманітарну допомогу, та подається в паперовій або електронній формі. Декларування проводиться особою, яка перевозить товар (наприклад, водієм або уповноваженою особою), при цьому додаткові дозволи або заяви від сторони-отримувача не потрібні, що одразу скорочує фінансові витрати, які могли бути понесені на оформлення договорів та пошуки митного брокера [2].

Спрощення процедури митного оформлення гуманітарної допомоги, між іншим, передбачають скасування усіх заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, у тому числі: фітосанітарного та ветеринарно-санітарного контролю; квотування; ліцензування тощо. Попри це, державний експортний контроль скасований не був – він зазнав певних змін, у зв'язку з цим не поширюється на спеціальні засоби індивідуального захисту, озброєння, боєприпаси, засоби та техніку, що використовуються для розвідки.

Значну частину гуманітарної допомоги становлять лікарські засоби та медичні вироби, тому спрощення митного оформлення торкнулось і їх. Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 16 березня 2022 року № 291, немає необхідності в отриманні довідки від Міністерства охорони здоров'я

чи уповноваженої для здійснення відповідних закупівель. Крім того, доповнено перелік лікарських засобів, що купуються для виконання програм у сфері охорони здоров'я [4].

Однак варто пам'ятати, що відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я від 19 березня 2022 року № 503 та Наказу Міністерства охорони здоров'я від 2 березня 2022 року № 394, закупівля та використання на території України лікарських засобів походженням з Республіки Білорусь та російської федерації заборонена [7–8]. Стосовно заборон, крім зазначеного, варто зазначити, що заборонено ввезення на митну територію України:

– в митному режимі імпорту товарів з російської федерації (Постанова Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2022 року № 426) [9];

– товарів, що походять з російської федерації згідно з переліком, передбаченим Постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1147 (заборона чинна до 31 грудня 2022 року) [6];

– психотропні, наркотичні, отруйні, радіоактивні, вибухові речовини;

– друковані матеріали, кліше, негативи, відзняті плівки, фотографічні знімки, кінострічки, відеозаписи, копії магнітної інформації для ЕОМ, рукописи, платівки та інші звукозаписи, малюнки та інші друковані образотворчі матеріали, що містять пропаганду ідей війни, расизму, расової дискримінації та геноциду, а також спрямовані на підрив територіальної цілісності України, її політичної незалежності, державного суверенітету; продукція порнографічного характеру;

– товари, ввезення яких відбувається з порушенням прав інтелектуальної власності.

Крім того, зупинена видача на ввезення дозволів на видавничу продукцію з росії, анульовано раніше видані дозволи, що є повною заборонаю до ввезення книг, журналів, підручників, газет тощо агресора.

Постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2022 року № 174 регламентовано окремий порядок пропуску через митний кордон таких товарів подвійного використання, як пластини для бронезилетів; переносні радіостанції нецивільного призначення; безпілотні літальні апарати (квадрокоптери) нецивільного призначення; біноклі, монокулярні та інші оптичні труби, магніфери (збільшувачі) нецивільного призначення; коліматорні приціли, оптичні приціли нецивільного призначення; тепловізори, прилади нічного бачення [2].

До закінчення воєнного стану для визнання зазначених товарів гуманітарною допомогою та їх пропуск на територію України необхідно подати до органів митного оформлення гарантійний лист кінцевого отримувача за встановленою формою.

Кінцевими отримувачами такої допомоги можуть бути: правоохоронні органи; органи військового управління; інші військові формування, створення відповідно до чинного законодавства; суб'єкти, що здійснюють боротьбу з тероризмом тощо. На відміну від Декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, гарантійний лист в обов'язковому порядку має бути засвідчений печаткою органу, що буде кінцевим користувачем, оскільки він забезпечує контроль фактичного отримання товарів, веде їх облік та контролює дотримання наданих ним гарантійних зобов'язань.

Ввезення інших товарів гуманітарної допомоги, які належать до:

• товарів подвійного використання – здійснюється відповідно до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 28 січня 2004 року № 86 [11];

• товарів військового призначення – відповідно до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2003 № 1807 [12].

Кабінетом Міністрів України була сформована Постанова від 10 березня 2022 року № 247, що спрямована на прискорення підготовки та видачі дозвільних документів для ввезення в Україну товарів військового призначення, зокрема її положення регламентують спрощення порядку реєстрації суб'єктів господарювання, що можуть імпортувати такі товари та розширюють їх коло [3].

Постанова поширюється виключно на суб'єктів господарювання України, які здійснюють або мають намір здійснювати імпорт товарів військового призначення для потреб правоохоронних органів, Збройних сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, а також інших суб'єктів, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону [3].

Крім того, передбачається використання сертифіката кінцевого споживача затвердженої форми як підтверджуючого документа, у якому має бути вказано місце кінцевого встановлення товарів, мету їх використання та прописано гарантії, що імпортовані товари не будуть використані з іншою метою та не будуть передані іншому споживачу на території України або реекспортовані без дозволу Державної служби експортного контролю України [3].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Можна впевнено стверджувати, що активна комунікація між державними органами та волонтерськими організаціями та, як наслідок, запровадження чисельних змін у законодавстві суттєво спростили процедуру ввезення гуманітарної допомоги на територію України. Полегшено процедуру митного оформлення гуманітарного вантажу та визначено, зокрема, що товари визнаються гуманітарною допомогою за декларативним принципом без прийняття

відповідного рішення спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги. Проте це не означає, що достатньо придбати товар закордоном, заповнити декларацію у пункті пропуску, вказавши, що товар є гуманітарною допомогою і ввезти його в країну.

Водночас особи, які мають намір в подальшому імпортувати товари гуманітарної допомоги в державу, мають бути обачними з огляду на постійне удосконалення законодавчого регулювання цього питання та встановлені особливості, обмеження та/або заборони щодо імпорту певних категорій товарів. Важливо дотриматись усіх процедур оформлення гуманітарного вантажу від початку та до самого кінця, адже вимоги Закону України «Про гуманітарну допомогу» змінені лише в частині порядку визнання вантажу – гуманітарною допомогою. Дотримання інших правил є обов'язковим. Зокрема, варто правильно визначити зміст договорів, дотримуватись критеріїв донорства, визначити отримувача даної гуманітарної допомоги, правильно скласти декларацію під час митного оформлення товару та передати гуманітарний вантаж отримувачу, який повинен мати відповідний статус.

Вважаємо, що перспективою подальших наукових розробок є створення єдиних методичних рекомендацій щодо ввезення гуманітарної допомоги на митну територію України під час дії воєнного стану, оскільки станом на серпень 2022 року у донорів та отримувачів допомоги виникає багато питань, що змушує Державну митну службу України постійно надавати роз'яснення за кожним з етапів митного оформлення.

Список використаної літератури:

1. *Armstrong M.* The Countries Pulling Their Weight in Ukraine Aid / *M.Armstrong* // Statista. – 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cutt.ly/MVcnhG9>.
2. Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.03.2022 р. № 174 : станом на 26 трав. 2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-p#Text>.
3. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань державного експортного контролю : Постанова Кабінету Міністрів України від 10.03.2022 р. № 247 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/247-2022-p#Text>.
4. Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2015 р. № 1153 і від 7 березня 2022 р. № 216 : Постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2022 р. № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/291-2022-p#Text>.
5. Про гуманітарну допомогу : Закон України від 22.10.1999 р. № 1192-XIV : станом на 16 черв. 2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>.
6. Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1147 : станом на 30 груд. 2021 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2015-p#Text>.
7. Про заборону застосування на території України лікарських засобів, походженням з Республіки Білорусь : Наказ МОЗ України від 19.03.2022 р. № 503 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.apteka.ua/article/631050>.
8. Про заборону застосування на території України окремих лікарських засобів : Наказ МОЗ України від 02.03.2022 р. № 394 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.apteka.ua/article/630107>.
9. Про застосування заборони ввезення товарів з Російської Федерації : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.04.2022 р. № 426 : станом на 17 черв. 2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2022-p#Text>.
10. Про затвердження переліку категорій товарів, що визнаються гуманітарною допомогою без здійснення процедури визнання таких товарів гуманітарною допомогою у кожному конкретному випадку, на період воєнного стану та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань гуманітарної допомоги : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.03.2022 р. № 224 : станом на 21 берез. 2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2022-p#Text>.
11. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 р. № 86 : станом на 14 листоп. 2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-p#Text>.
12. Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення : Постанова Кабінет Міністрів України від 20.11.2003 р. № 1807 : станом на 11 берез. 2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-2003-p#Text>.
13. Список міжнародної допомоги Україні (з 2014) / Вікіпедія. – 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cutt.ly/2Cx14Ed>.
14. Створений Президентом гуманітарний штаб відзвітував про результати роботи / Офіс Президента України, 2022 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://cutt.ly/hVcnbRI>.

References:

1. Armstrong, M. (2022), *The Countries Pulling Their Weight in Ukraine Aid*, Statista, [Online], available at: <https://cutt.ly/MVcnhG9>

2. Kabinet Ministriv Ukraïny (2022), *Dejaki pytannja propusku gumanitarnoi' dopomogy cherez mytnyj kordon Ukraïny v umovah vojenного stanu*, Postanova vid 01.03, No. 174, stanom na 26 trav. 2022 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/174-2022-p#Text>
3. Kabinet Ministriv Ukraïny (2022), *Pro vnesennja zmin do dejakyh postanov Kabinetu Ministriv Ukraïny z pytan' derzhavnogo eksportnogo kontrolju*, Postanova Kabinetu Ministriv Ukraïny vid 10.03.2022 r. No. 247, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/247-2022-p#Text>
4. Kabinet Ministriv Ukraïny (2022), *Pro vnesennja zmin do postanov Kabinetu Ministriv Ukraïny vid 2 grudnja 2015 r. No. 1153 i vid 7 bereznja 2022 r. No. 216*, Postanova Kabinet Ministriv Ukraïny vid 16.03.2022 r. No. 291, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/291-2022-p#Text>
5. VRU (2022), *Pro gumanitarnu dopomogu*, Zakon Ukraïny vid 22.10.1999 r. No. 1192-XIV, stanom na 16 cherv. 2022 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1192-14#Text>
6. Kabinet Ministriv Ukraïny (2022), *Pro zaboronu vvezennja na mytnu terytoriju Ukraïny tovariv, shho pohodjat' z Rosijs'koi' Federacii'*, Postanova vid 30.12.2015 r. No. 1147, stanom na 30 grud. 2021 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2015-p#Text>
7. MOZ Ukraïny (2022), *Pro zaboronu zastosuvannja na terytorii' Ukraïny likars'kyh zasobiv, pohodzhenjam z Respubliky Bilorus'*, Nakaz vid 19.03.2022 r. No. 503, [Online], available at: <https://www.apteka.ua/article/631050>
8. MOZ Ukraïny (2022), *Pro zaboronu zastosuvannja na terytorii' Ukraïny okremyh likars'kyh zasobiv*, Nakaz vid 02.03.2022 r. No. 394, [Online], available at: <https://www.apteka.ua/article/630107>
9. Kabinet Ministriv Ukraïny (2022), *Pro zastosuvannja zaborony vvezennja tovariv z Rosijs'koi' Federacii'*, Postanova vid 09.04.2022 r. No. 426, stanom na 17 cherv. 2022 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2022-p#Text>
10. Kabinet Ministriv Ukraïny (2022), *Pro zatverdzhennja pereliku kategorij tovariv, shho vyznajut'sja gumanitarnuju dopomoguju bez zdijsnennja procedury vyznannja takyh tovariv gumanitarnuju dopomoguju u kozhnomu konkretnomu vypadku, na period vojenного stanu ta vnesennja zmin do dejakyh postanov Kabinetu Ministriv Ukraïny z pytan' gumanitarnoi' dopomogy*, Postanova vid 07.03.2022 r. No. 224, stanom na 21 berez. 2022 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2022-p#Text>
11. Kabinet Ministriv Ukraïny (2019), *Pro zatverdzhennja Porjadku zdijsnennja derzhavnogo kontrolju za mizhnarodnymy peredachamy tovariv podvijного vykorystannja*, Postanova vid 28.01.2004 r. No. 86, stanom na 14 lystop. 2019 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2004-p#Text>
12. Kabinet Ministriv Ukraïny (2022), *Pro zatverdzhennja Porjadku zdijsnennja derzhavnogo kontrolju za mizhnarodnymy peredachamy tovariv vijs'kovogo pryznachennja*, Postanova vid 20.11.2003 r. No. 1807, stanom na 11 berez. 2022 r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-2003-p#Text>
13. Vikipedija (2022), *Spysok mizhnarodnoi' dopomogy Ukraïni (z 2014)*, [Online], available at: <https://cutt.ly/2CxI4Ed>
14. Ofis Prezidenta Ukraïny (2022), *Stvorenyj Prezidentom gumanitarnyj shtab vidzvituvav pro rezul'taty roboty*, [Online], available at: <https://cutt.ly/hVcnbRI>

Вигівська Ірина Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<http://orcid.org/0000-0002-4974-5834>.

Наукові інтереси:

- проблеми облікового забезпечення управління ризиками господарської діяльності підприємств;
- проблеми бухгалтерського обліку витрат суб'єктів господарювання.

Селецька Дар'я Олегівна – магістр обліку і оподаткування, аспірант, асистент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку Державного університету «Житомирська політехніка».

<http://orcid.org/0000-0003-2812-1691>.

Наукові інтереси:

- організація та методика бухгалтерського обліку маркетингових послуг;
- проблеми обліково-контрольно забезпечення зберігання товарів на митному складі.

Vyhivska I.N., Seletska D.O.

Peculiarities of customs clearance of humanitarian aid during martial law in Ukraine

With the adoption in 1999 the Law of Ukraine "On Humanitarian Aid", which regulates the main aspects of the circulation of humanitarian aid in Ukraine, one of the key conditions for the import of humanitarian goods was its exemption from the tax burden of value added tax and customs duties, and the most important condition for exemption from taxation - recognition of goods moving across the customs border as humanitarian aid. Before the start of the full-scale invasion of the aggressor on the territory of Ukraine, this was accompanied by the need to carry out a number of bureaucratic manipulations even before arriving at the customs border of Ukraine. In the course of the study, it was established that during the period of martial law, the Cabinet of Ministers of Ukraine provided a clear list of goods considered humanitarian aid, simplified the procedure for customs clearance of such cargo, regulated the main aspects of recognition and customs clearance of humanitarian aid in the form of dual purpose goods, military goods, medicines and pharmaceutical products. In addition, the volume and sources of humanitarian aid from other countries were analyzed.

Keywords: customs clearance; customs control; humanitarian help; martial law.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2022.